

Årsrapport 2019 for Lillesands Sparebank

▶▶ ÅRSBERETNING 2019

Lillesands Sparebank driver sin virksomhet i Lillesand kommune. Virksomheten har hovedvekt på sparing, finansiering og betalingstjenester. I tillegg formidler vi forsikring, leasing og plassering i aksjer og fond. Banken har også eierandeler i boligkredittforetak og eiendomsmeidlerforetak.

Lillesands Sparebank skal betjene personkunder, små og mellomstore bedrifter, primærnæringer, organisasjoner og offentlig virksomhet i kommunen samt naturlige geografiske grenseområder i nabokommunene. Videre skal banken også ha som mål å dekke tjenester til utflyttede "Lillesandere" og andre personer/bedrifter som vi gjennom kjennskap ønsker å ha som kunder. Banken har også som mål å betjene de som har hytte/feriebolig i Lillesand kommune.

VÅR VISJON ER Å VÆRE BYENS BANK

VÅRE VERDIER OG KUNDELØFTER SOLIDE, ENGASJERTE, PERSONLIGE OG PROAKTIVE

I 2019 har Lillesands Sparebank ytterligere befestet sin posisjon som byens bank og har hatt en sunn og god vekst. Utgangspunktet vårt er en drift preget av god og stabil inntjening fra en sunn utlånsportefølje. I kombinasjon med en bærekraftig kostnadsutvikling skaper dette en robust finansiell situasjon.

▶ NORSK ØKONOMI 2019

Gjennom 2019 har norsk økonomi vært preget av økende internasjonal uro. Handelskrig mellom USA og Kina, økt konfliktnivå i Midtøsten, store strukturelle utfordringer for tradisjonell industri i Europa og usikkerhet knyttet til Brexit har satt sitt preg på året. I en ellers urolig verden har norsk økonomi greid seg relativt godt. Det har vært en sterk investeringsvekst i bedriftsinvesteringene og vekst i oljesektoren. Veksten i fastlands økonomien komme på om lag 2,6 prosent, og en sysselsettingsvekst på 1,8 prosent. Det har gått relativt godt i norsk økonomi gjennom 2019, og utviklingen følger den oppgangskonjunktoren som har vedvart de siste tre år. Fastlands-BNP har vokst raskere en trend gjennom hele 2019, og ligger an til en årlig vekst på 2,6 prosent. Sysselsettingsveksten tiltok gjennom både 2018 og inn i 2019, selv om utviklingen har avtatt noe mot slutten av 2019. I Fastlands-Norge økte sysselsettingen med 32500 personer fra fjerde kvartal 2018 til tredje kvartal 2019, tilsvarende en vekst på 1,7 prosent. Arbeidsledigheten (AKU) ser ut til å ha flatet ut på 3,6 prosent, mens det NAV-registrerte tall for helt ledige er 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Olje- og gassinvesteringene er anslått å øke med 14 prosent i 2019, og er en sterk driver til veksten. På tross av fallende verdenshandel har norsk eksport holdt seg godt oppe gjennom 2019. Eksporten av fisk har økt mye, og er ved utgangen av 2019 på et rekordhøyt nivå. De videre vekstutsiktene i norsk økonomi er imidlertid dempet. Indikatorer peker mot lavere vekst i investeringer, produksjon og eksport framover.

Forbruket til husholdningene har vokst relativt svakt gjennom 2019, og er med en vekst på 1,6 prosent klart svakere enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien for øvrig. Ifølge Finans Norges forventningsbarometer er husholdningenes framtidssikter noe lavere, primært grunnet lavere tro på landets økonomi. Husholdningenes sparelyst er økende, og forventningene til egen økonomi er noe styrket. Dette kan henge sammen med Norges Banks varsel om en flat utvikling i styringsrenten framover etter at denne ble hevet til 1,5 prosent i september.

Etter mange år med sterk vekst i boligprisene har vi siden 2017 sett en moderat og stabil vekst i boligmarkedet. Ved slutten av året var tolv månedersveksten i snitt 2,5 prosent, svakt over konsumprisveksten. Aktiviteten i boligmarkedet er fortsatt svært høy. Samlet sett indikerer dette et relativt stabilt og balansert boligmarked.

Norske myndigheter har fulgt opp de siste par års utvikling med en noe mindre ekspansiv finanspolitikk. Etter flere år med sterk vekst i bruken av oljepenger over statsbudsjettet, er det riktig å møte utfordringene i norsk økonomi og de statsfinansielle utfordringer som ligger foran oss, med en

strammere pengepolitikk. I 2019 anslås det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskuddet til 7,8 prosent, og budsjett for 2020 som svakt innstrammende.

▶ INTERNASJONAL ØKONOMI 2019

Usikkerhetene fra 2018 har forsterket seg inn i 2019. På 18 måneder har gjennomsnittstollen på amerikansk import fra Kina økt kraftig, og Kina har på sin side svart med tilsvarende mottiltak. Dette har bidratt til at global handel har falt med 1 prosent siste 12 måneder.

Større uforutsigbarhet og usikkerhet har redusert bedriftstilliten og investeringslysten på bred front, og færre investeringer fører i sin tur til en demping av produksjonspotensialet i økonomien. Det er grunn til å anta at disse usikkerhetene vil vedvare framover, og bidra til en fortsatt svak utvikling i global økonomi.

Avkjølingen av verdensøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske lettelsers over hele verden, og den gradvise normaliseringen av sentralbankenes rentesetting har snudd fra heving til nye kutt. Ved utgangen av november hadde 20 av 38 utvalgte land lavere styringsrente enn 6 måneder tidligere. Kraftig pengepolitisk stimulans har bidratt til å hindre at det økonomiske omslaget ikke er blitt enda kraftigere, men det videre handlingsrommet for sentralbankene er betydelig begrenset.

På tross av økt internasjonal uro og at man fortsatt er i den lengste vedvarende oppgangskonjunktoren i USAs historie, fortsetter amerikansk økonomi en god utvikling gjennom 2019. Utviklingen i USA er drevet av god vekst i husholdningenes konsum. Dette henger sammen med et sterkt og vedvarende oppsving i arbeidsmarkedet gjennom de siste ti årene. Sysselsettingsveksten har imidlertid avtatt noe, men ledigheten er ved utgangen av året fortsatt så lavt som 3,5%. Handelsuroen treffer også industrisektoren i USA, og gjennom 2019 har sysselsettingsveksten i industrien vært langt lavere enn tidligere, og veksten i industriproduksjonen har falt tilbake.

I eurosoneen har den svake aktivitetsutviklingen fra 2018 fortsatt også i 2019, med blant annet store utfordringer for europeisk industri. Økt proteksjonisme og Brexit skaper økt usikkerhet, og også europeisk eksport til USA blir møtt med økt toll. Tysk industriproduksjon var i oktober 2019, 6,2 prosent lavere enn ett år tidligere, og produksjonen av biler og transportmidler har falt med nesten 15 prosent. Dette gjør at Europas sterkeste økonomi ligger an til en årlig BNP-vekst på svake 0,3 prosent. Arbeidsledigheten i eurosoneen er om lag 7,5 prosent, og inflasjonen ligger på 1,1-1,2 prosent. Etter en lang rekke økninger i styringsrenten fra den amerikanske sentralbanken, har dempende inflasjonsutsikter og økt økonomisk uro bidratt til at sentralbankrenten er satt ned tre ganger gjennom 2019, til 1,75%.

Den Europeiske sentralbanken har videreført sin aktivt stimulerende pengepolitikk, og lanserte høsten 2019 en ny stimulanspakke, med rentekutt og nye sentralbankkjøp av verdipapirer. Det varsles både fra ECB og andre sentralbanker at finanspolitikken må ta større ansvar for å stimulere økonomisk vekst. Det finansielle handlingsrommet er imidlertid begrenset da mange av landene fortsatt er preget av høy gjeld, mens land med finansielle muskler er uvillige til budsjettunderskudd.

▶ LOKALT

Lokalt har store deler av næringslivet hatt et godt aktivitetsnivå gjennom 2019. Det har vært en del nyetableringer og det er positivt at vi i kommunen har så mange attraktive tomteområder å tilby de næringsdrivende som ønsker å etablere seg. For de som driver handel er det utfordrende med sterk konkurranse fra netthandel og det at vi ligger nærme Sørlandsparken. I tillegg er det en del gravearbeider i sentrum som har innvirkning på handelen. Likevel må det påpekes at nabokommuner retter blikket mot Lillesand, for de ser at her er det mange som er kreative og greier å få ut lokalt potensiale. Det er viktig å bevare denne posisjonen. Vi lillesandere må også bidra og være

lojale mot butikkene, restaurantene, hotell etc. Lillesand. Er vi ikke det så forsvinner mangfoldet vi har. Vi har bredt fokus i banken på å være med å bidra der vi kan for å skape aktivitet og attraktivitet

Tilbudet av usolgte boliger og leiligheter i Lillesand er høyt og det tar relativt lang tid å få solgt enkelte objekter. Dette har sammenheng med at det er mange nybyggprosjekter samt kredittinnstramningen som myndighetene innførte og har videreført.

Styret i Lillesands Sparebank kan for 2019 legge fram et meget godt resultat med lave tap. Bankens soliditet og kapitaldekning er fortsatt tilfredsstillende. Rentenetto og rentemargin er stigende.

De aller fleste av våre kunder betjener sine lån på en tilfredsstillende måte, og andelen av misligholdte lån er beskjeden.

Banken ønsker å være en bidragsyter i lokalsamfunnet. I tillegg til den ordinære gaveutdelingen, gir vi støtte til mange ulike tiltak og arrangementer i løpet av året med hovedfokus på barn og unge. Banken har i likhet med tidligere år vært hovedsponsor for blant annet Lillesand Idrettslag, Lillesand Skolekorps, Lillesand Seilforening, LillesandsDa'ene, Sup & Stup og UNG. Bankens bidrag fremover til ulike gode formål skal ikke reduseres, men økes for å fremme aktivitet og et godt oppvekstmiljø.

► REGNSKAP

Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter og kontantstrømanalyse en fyllestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet.

Årsregnskapet er lagt fram under forutsetning om fortsatt drift. Banken har en betryggende egenkapital, og styret er av den klare mening at det ikke er noe i dag som tilsier annet enn fortsatt drift.

Styret har ikke sett hendelser etter balansedatoen som påvirker forhold i det avlagte regnskapet.

► BALANSEN

Forvaltningskapitalen

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2019 på 3 637 mill. kroner. Dette er en økning på 206 mill. kroner eller 6,00 % mot en økning på 72 mill. kroner og 2,15 % året før.

Innskuddsutviklingen

Innskudd fra kunder var ved årsskiftet 2 448 mill. kroner. Dette ga en vekst på 164,9 mill. kroner eller 7,2 % mot 2,2 % i året før.

Innskudd fra privatpersoner viser en økning på 5,6 % mens innskudd fra næringslivet viser en økning på 6,4 %. Av innskuddene er 21 mill. kroner fastrenteinnskudd. Av bankens samlede innskudd kommer 65,9 % mot 67,0 % året før fra personmarkedet, 24,1 % mot 24,3 % året før fra næringslivet og 9,5 % mot 8,1 % året før fra offentlig sektor. Innskuddene utgjorde ved årets utgang 80,4 % av utlånene, mot 76,7 % året før.

Utlånsutviklingen

Bankens samlede brutto utlån økte med 69 mill. kroner til i alt 3 045 mill. kroner, noe som gir en vekst på 2,31 % mot 2,16 % året før. Tar man hensyn til økt overføring av lån til Verd Boligkreditt AS på 46 mill. kroner, så er veksten på 3,19 %.

Lån til privatpersoner økte med 61 mill. kroner, mens lån til næringslivet økte med 7 mill. kroner. Kasse-, drifts- og brukskreditter til næringslivet utgjorde 57,6 mill. kroner i 2019. Bankens utlån pr. 31.12.19 var fordelt med 73,3 % (73,0 % i 2018) på personmarkedet og 26,7 % (27,0 % i 2018) på næringslivet.

Verdipapirer

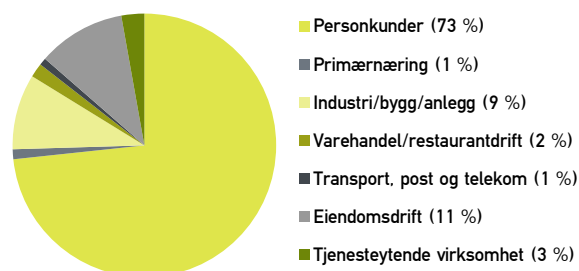
Ved utgangen av året var bankens verdipapirportefølje bokført med 179,2 mill. kroner mot 194,3 mill. kroner året før. Av beholdningen er 35,7 mill. kroner plassert i obligasjoner og 143,5 mill. kroner i egenkapitalbevis, obligasjons- og pengemarkedsfond og aksjer.

Markedsverdien av verdipapirporteføljen var ved årsskiftet 213,0 mill. kroner. Gjennomsnittlig avkastning av obligasjonsbeholdningen var 2,30 % i 2019 mot 1,57 % i 2018. Banken har ikke handelsportefølje. Som tidligere år har banken fulgt en forsiktig linje i forbindelse med plassering i verdipapirer.

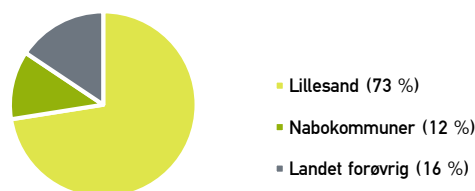
Likviditet

Banken har gjennom 2019 hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig. For å sikre en god og stabil likviditet, hadde vi ved utgangen av året 745 mill. kroner i innlån fra penge- og kredittmarkedet, hvilket er en økning på 15 mill. kr fra samme tidspunkt i fjor. Samlede plasseringer i kasse og bank utgjorde 391,7 mill. kroner ved årsskiftet mot 241,1 mill. kroner året før. Innlån fra penge- og kredittmarkedet har en løpetid fra 1 til 4 år.

Hvem låner i sparebanken 2019

Geografisk fordeling av utlån 2019

► DRIFTSRESULTATET

Driftsresultatet før tap utgjør 31,3 mill. kroner eller 0,89 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 30,9 mill. kroner og 0,91 % i fjor. Resultatet før skatt utgjør 33,0 mill. kroner eller 0,94 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 29,4 mill. kroner eller 0,86 % i fjor. Etter skattekostnader er resultatet 24,9 mill. kroner og 0,71 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 23,7 mill. kroner eller 0,69 % i fjor.

Netto rente- og provisjonsinntekter har økt med 7,6 mill. kroner til i alt 57,1 mill. kroner og netto andre inntekter er redusert med 7,1 mill. kroner til i alt 15,3 mill. kroner. Gevinst ved salg av DNB-aksjer og leilighet på Hodven i 2018 utgjør forskjellen.

Driftskostnadene utgjør 41,1 mill. kroner mot 41,0 mill. kroner i fjor. Kostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør 1,17 % mot 1,20 % i fjor.

Tap på utlån og mislighold

Tap på utlån beløper seg til -1,7 mill. kroner.

Brutto misligholdte lån utgjør 3,22 mill. kroner som er 0,11 % av brutto utlån.

- Årsoverskuddet etter beregnet skatt på 8,1 mill. kroner utgjør 24,9 mill. kroner mot 23,7 mill. kroner forrige år.

Disponering av overskuddet

Styret foreslår at overskuddet på 24,9 mill. kroner disponeres slik:

- Overført gavefond 7 mill. kroner
- Overført sparebankens fond 17,9 mill. kroner

Kontantstrømanalysen

Kontantstrømanalysen viser netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på 124,3 mill. kroner. Netto likviditetsendringer fra investeringsaktiviteter er på -13,9 mill. kroner, og netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter er på 14,8 mill. kroner.

Egenkapital og soliditet

Bankens soliditet er tilfredsstillende. Kapitaldekningen utgjør 21,27 % (20,69 % i 2018) som er betydelig over myndighetenes kapitaldekningskrav.

Samlede fond er på 424,1 mill. kroner og utgjør 11,7 % (11,7 % i 2018) av forvaltningskapitalen pr. 31.12.2019.

Renteutviklingen

Norges Bank hevet styringsrenten i 2019 til 1,50 %.

Risikostyring

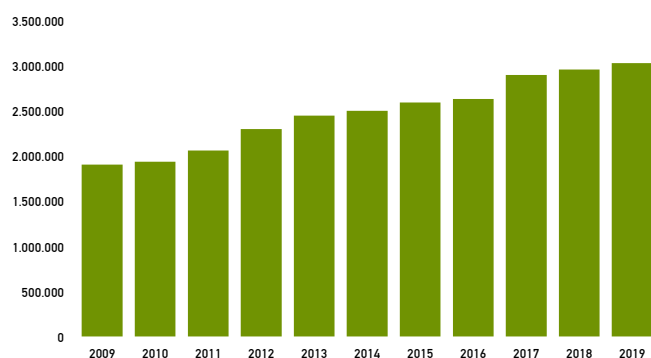
Med risiko forstår vi alle forhold som kan hindre banken i å nå fastsatte strategier og mål. Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av styret, ledelse og ansatte anvendt i fastsettelse av strategi og på tvers av virksomheten og for å håndtere risiko slik at den er i samsvar med virksomhetens risikoappetitt og for å gi rimelig grad av sikkerhet for virksomhetens måloppnåelse (definisjon COSO). Risikostyring er et fokusområde og en viktig del av den strategiske styringen og styrets oppfølging av banken.

Banken har som et av sine hovedmål å ha en moderat risikoprofil.

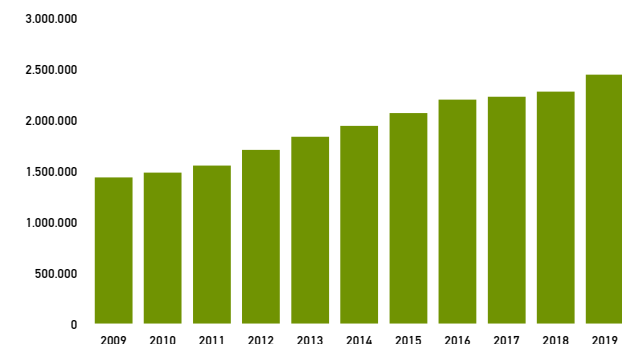
Vi fokuserer på strategisk og forretningsmessig risiko, finansiell risiko og operasjonell risiko. Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de forskjellige risikofaktorer.

Etter styrets vurdering er bankens risikoeksponering i tråd med de retningslinjer som er trukket opp.

Utlån (netto) 2009-2019

Innskudd 2009-2019

► STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er knyttet til risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Denne risikoformen aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig

kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte satsinger. Vi legger stor vekt på å opprettholde den tillit og det gode renommé vi har i markedet. Den strategiske risikoen vil avdekkes gjennom løpende drøftelser i styret og administrasjon og gjennom periodiske evalueringer.

► FINANSIELL RISIKO

Bankens finansielle risiko består hovedsakelig av kreditt risiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko (rente-, kurs- og valutarisiko). Banken har som et av sine hovedmål å ha en lav risikoprofil. Bankens finansielle risiko avdekkes og styres gjennom månedlige oppgaver/rapporteringer.

Kreditt risiko

Kreditt risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av at motpart ikke overholder sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kreditt risikoen er historisk sett den største risikoen i bankdriften. I vår utlånsprosedyre legges det stor vekt på betalingsevne og sikkerhet for å holde kreditt risikoen under kontroll. Vi oppdaterer kontinuerlig policy og håndbøker i henhold til Finanstilsynets retningslinjer/forskrifter. Kreditt risikoen overvåkes gjennom misligholdsrapportering, kreditt kontroll og oppfølging av utsatte engasjementer.

Bedriftskundenes regnskaper innhentes årlig, og hvert kvartal går vi gjennom de engasjementene som vi definerer som utsatte. Styret får seg jevnlig forelagt rapporter over utsatte engasjementer.

Det vesentligste av vår virksomhet er konsentrert i Lillesandsområdet. Videre har vi til dels høy konsentrasjon av engasjementer mot lokale håndverksbedrifter. For øvrig vises til note 4.

Banken har i de senere år hatt lave tapskostnader, og ved utgangen av året var misligholdte lån fortsatt beskjedne. Vi har vurdert at nivået for tap fremover ikke vil overstige 0,30 % av brutto utlån i en 3-års-periode. Vi har ikke foretatt endringer av vår kreditt risikoprofil gjennom året. Ved eventuelle fremtidige endringer i denne, forventer vi at normale tap skal kunne dekkes av bankens ordinære driftsresultat.

I dag er det vår oppfatning at den samlede risiko innenfor dette området kan anses som forholdsvis lav.

Markedsrisiko

Renterisikoen i bankporteføljen er knyttet til tap i forbindelse med ulik bindingstid i forbindelse med bankens innskudds- og utlånsportefølje. Banken har for tiden bare mindre beløp i innskudd og utlån med bundet rente – alle øvrige utlån og innskudd er gitt med flytende rente. Fastrentelån sikres ved behov med renteswapper. Dette medfører at det i hovedsak kan gjøres parallelle skift i rentenivået for innskudd og utlån. Bankens finansiering fra markedet fastsettes kvartalsvis i henhold til 3 måneders Nibor.

Styret har fastsatt retningslinjer for handel med verdipapirer, hvor det er lagt vekt på å ha en lav risikoprofil. Det kjøpes kun papirer med flytende rente, og bankens policy er at obligasjoner holdes til forfall. Varigheten av obligasjonsbeholdningen var pr. 31.12.2019 på 0,17 år, uendret fra 2018.

Banken har også i 2019 bare i beskjeden grad vært eksponert i ikke-strategiske egenkapitalbevis og aksjer.

Renterisikoen innenfor nevnte områder vurderer vi ikke som betydelig. Bankens styre vurderer risikoen for tap på verdipapirplasseringene som tilfredsstillende.

Lillesands Sparebank har kun en beskjeden kontantbeholdning som er knyttet til kjøp og salg av reisevaluta, og risikoen i denne er liten. Vi har videre stilt garantier for et beskjedent antall valutalån.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker dramatisk. Nivået på institusjonens forvaltningskapital og kapitaldekning vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid. Banken er registrert på ABM (en alternativ markeds plass på børsen for notering og handel av obligasjoner og sertifikater).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal

være tilfredsstillende. De tre største innskuddene er fra næringslivet og offentlig sektor og beløper seg til totalt 357,2 mill. kroner.

Banken har pr. 31.12.2019 hentet inn 745 mill. kroner fra penge- og kredittmarkedet, en økning på 15 mill. kroner fra 2018. Det er overført 681 mill. kroner i lån til Verd Boligkreditt AS, og banken har fortsatt en buffer av lån som er klargjorte og som kan overføres ved behov. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig også i 2019, og til akseptabel pris. For å redusere likviditetsrisikoen, er banken bevisst på å spre innlån på ulike løpetider, samtidig som låneopptakene er langsiktige.

Ved årsskiftet var innskuddsdekningen på 80,41 % mot 76,72 % i fjor.

Styret har fastsatt retningslinjer for likviditetsstyring. Vi benytter Finanstilsynets likviditetsindikator og det er lagt opp til at vi skal ligge i området lav eller moderat risiko. Vi har hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon gjennom året, samtidig som styret følger finansieringen av banken nøye.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Vi har fokus på at vi har den kompetansen som trengs samt å avdekke eventuell nøkkelmennsrisiko. En vesentlig del av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering samt personvern. Risikoen avdekkes gjennom internkontroll og revisjonshandlinger. Risikoen vurderes som akseptabel.

► RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret har fastsatt prinsipper for internkontrollen i banken på de ulike aktivitetsområder og påsett at den er etablert i samsvar med lover og forskrifter. Styret har behandlet den årlige internkontrollrapporten og kan bekrefte at den etter styrets mening er gjennomført og dokumentert i henhold til CRR/CRD IV-forskriften.

Styret har gjennom året gjennomgått og vurdert bankens risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP). ICAAP er en integrert del av styrets og ledelsens rutiner for overordnet styring og kontroll. Styret mener at banken har tilpasset seg regelverket på en god måte ut fra bankens størrelse og risikoprofil.

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter CRR

Vi viser til CRR del 8 og kan opplyse at informasjon vedrørende Pilar III fremkommer på bankens hjemmeside.

► ETIKK

Banken har utarbeidet egne etiske retningslinjer og legger stor vekt på å ha en høy etisk standard internt og i sin dialog med kunder. I disse retningslinjene er også samfunnsansvar omhandlet. Disse retningslinjene er lagt ut offentlig via banken sin hjemmeside. Alle ansatte har gjennomgått kurs i etikk. Vi mener at dette blir godt ivare tatt i banken.

► PERSONAL- OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av året var det ansatt 13 personer i full stilling og 6 personer på deltid. Dette innebærer at det er knyttet 17,3 årsverk til banken pr. 31.12.2019. Vaktmester er engasjert på deltid og kommer i tillegg.

Vår målsetting er at vi skal opprettholde et arbeidsmiljø som er i samsvar med lover og regler for helse, miljø og sikkerhet. Samarbeidet med de ansatte i forskjellige utvalg har vært godt, og arbeidsmiljøet må betegnes som meget bra.

Banken har kollektiv pensjons- og ulykkesforsikring for de ansatte. Aldersgrensen er 70 år med mulighet for ansatte til å gå av med AFP fra 62 år. Legeundersøkelse gjennomføres rutinemessig og helsetilstanden blant de ansatte er god. Sykefraværet var 1,8% mot 0,93 % året før.

Bankens sikkerhetsstyrer blir jevnlig testet og sikkerhetsrutinene gjennomgått. Det har ikke vært personskader i løpet av året. Det var en brann i banken i 2019 men brannen ble raskt slukket og rutinene fungerte. Rutinene ved brann og ran blir jevnlig gjennomgått. Endrede rammebetingelser med blant annet nye og strengere kompetansekrav innenfor flere områder gjør det nødvendig å tilrettelegge for å styrke kompetansen i organisasjonen. Banken har tilsluttet seg den

nasjonale ordningen for autorisering av finansielle rådgivere. Syv av bankens ansatte er autoriserte finansielle rådgivere. En av disse er også autorisert som sensor. I tillegg er to ansatte autoriserte som forsikringsrådgivere. Bankens prosess med autorisering på kreditt og fem stk. har fullført dette p.t.

► LIKESTILLING

Banken har som mål å arbeide for at det skal være full likestilling mellom kjønnene i hele organisasjonen.

I vårt høyeste organ, generalforsamlingen, er kvinneandelen 60 %, og i styret 40 %. Av bankens 19 ansatte er 12 kvinner og 7 menn. 6 kvinner arbeider deltid, 40,5 % av totale årsverk er menn og 59,5% kvinner.

► BÆREKRAFT

Bærekraft står høyt på agendaen i banken og blir en del av bankens strategi fremover. Banken er Miljøfyrtårnsertifisert og det er fokus i banken på å opprettholde denne. Forurensing av det ytre miljø vil stort sett være av indirekte karakter som ved kjøp og bruk av reiser, energi, papir og andre forbruksgjenstander. Samt ved oppvarming og avfallshåndtering. Styret anser at dette bidrar til minimal forurensing av det ytre miljø

► EIERSTYRING

Som selvstendig, selveiende sparebank har vi ingen eiere som skal ha del i bankens overskudd. Etter at gaveutdelingen er gjennomført, legges overskuddet til bankens fond og virker til beste for lokalsamfunnet.

Banken har som mål å være lokal, nær og personlig. Viktig for kundebehandlingen i banken er å avdekke kundens behov, gi god rådgivning og følge etisk standard.

Sparebankens styringsstruktur følger av særskilte regler i Finansforetaksloven. Dette innebærer andre styringsorganer enn for aksjeselskaper. Vårt verdigrunnlag og forretningsidé med lokal forankring og samfunnsansvar er tuftet på bestemmelser i Finansforetaksloven og bankens vedtekter og betyr blant annet at eierstyringen utøves av generalforsamlingen som er sammensatt dels av innskyttervalgte (12), dels av kommunalt oppnevnte (4), dels av ansatte (4).

Det er styret i banken som har rollen som revisjonsutvalg og risikoutvalg. Risk Manager/Complianceansvarlig rapporterer direkte til styret.

Banken har kontrollmekanismer som sikrer at dens beslutninger treffes uavhengig og i samsvar med en klar risikostrategi og kredittpolicy. Disse er nærmere omtalt i denne beretningen.

► FRENDE HOLDING AS

Lillesands Sparebank er inne på eiersiden og distribuerer Frende's produkter innenfor livs- og skadeforsikring. Gjennom selskapet kan vi selge de aller fleste forsikringsprodukter. Selskapet leverte i 2019 et resultat før skatt på 402 millioner kroner (44 millioner), og en egenkapitalavkastning på 23,2 % (1,9 %). I 2019 var det forsikringstekniske resultatet i skadeselskapet betydelig bedre enn fjoråret, mens risikoresultatet i livselskapet er det beste noensinne. Sammen med svært god finansavkastning har dette gitt det beste årsresultatet i selskapets historie. Frende ser gode resultater av tiltakene som er iverksatt for å bedre skade resultatene, og det er ventet ytterligere effekter av dette i 2020. Resultatene fra finans forventes å være tilbake til et mer normalnivå etter ekstraordinært gode resultater i 2019.

► BRAGE FINANS AS

Brage Finans AS er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og privatmarkedet. Distribusjonen skjer hovedsakelig gjennom eierbanker, eget salgssapparat og forhandlere. Leasing for næringskundene er et viktig produkt for banken samt bil og båtfinansiering for privatkundene. Selskapet er eid av 13 eierbanker og Lillesands Sparebank er en av dem. Selskapet oppnådde i 2019 et resultat før skatt på 168,2 millioner mot 93,9 millioner i fjor. Egenkapitalavkastningen for 2019 var 8,0% (7,6%). Det har vært et høyt aktivitetsnivå i selskapet med god etterspørsel av både eksisterende og nye kunder, god marginutvikling, fallende kostnadsprosent, god utlånsportefølje og en styrket finansiell posisjon.

► NORNE SECURITIES AS

Vi er også inne på eiersiden i verdipapirforetaket Norne Securities AS. Gjennom selskapet kan Lillesands Sparebank tilby online aksje- og fondshandel til privatkundemarkedet og Corporate Finance- og investeringsrådgivning til bedriftsmarkedet og profesjonelle investorer.

Selskapet fokuserer spesielt på rådgivning, analyse og handel i børsnoterte SMB selskaper. Selskapet hadde i fjerde kvartal 2019 et resultat før skatt på 61 millioner mot 1,4 millioner kroner i fjor. God aktivitet innenfor alle forretningsområder har medført at dette er det beste resultatet til selskapet ble opprettet i 2008.

► VERD BOLIGKREDITT AS

I samarbeid med de andre 8 DSS bankene er vi inne på eiersiden i boligkreditselskapet Verd Boligkreditt AS. Ved å stille særskilt sikrede boliglån som sikkerhet vil boligkreditselskapet oppnå gunstigere fundingbetingelser. Dette er også et viktig likviditetsinstrument for banken.

► BALDER BETALING AS

Det er i dette selskapet Lillesands Sparebank har sin eierpost i Vipps sammen med 14 andre sparebanker. Balder Betaling AS har en eierandel i Vipps på 10,6%. Vipps samler eierskapet i store deler av norsk ID-og betalingsinfrastruktur gjennom produkter som Vipps, BankID og BankAxept. Dette er med å sikre et godt norsk alternativ til store internasjonale aktører innen betalingsformidling.

► EXBO SØRLANDET AS

Lillesands Sparebank eier 50 % av LSG Eiendomsmegling AS. De resterende 50 % eier Søgne og Greipstad Sparebank. LSG Eiendomsmegling eier igjen 60 % av Exbo Sørlandet AS. Exbo Sørlandet AS har kontorer fra Arendal i øst, til Lyngdal i vest og Hovden i nord. Dette er med på å befeste vår posisjon som en bank med et fullskala tjenestetilbud. Selskapet har hatt en meget god utvikling, spesielt i Lillesand.

► DSS-SAMARBEID

Samarbeidet med DSS-bankene (de samarbeidende sparebankene) er meget godt, og vi samarbeider innenfor flere områder, men hovedvekten er innenfor IT drift og innkjøp av systemer samt forretningsutvikling.

► UTSIKTENE FOR DET KOMMENDE ÅR

Finansielt er vi posisjonert for ytterligere vekst og utvikling. Vi har motiverte medarbeidere, gode samarbeidspartnere og en organisasjon som kan snu seg raskt ut ifra endrede rammevilkår. Det tilsier at vi er rigget for ytterligere vekst 2020.

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til vurderingene av fremtidige forhold. Eksempler på dette er uroligheter i markedene, ute i verden, sterk konkurranse i bankmarkedet og stadig nye regulatoriske krav. Den teknologiske utviklingen går raskt og endret kundeferd er noe vi har stort fokus på. Bankene vil tilpasse seg utviklingen men vi skal også ha fokus på det som skiller oss ut i fra de store bankene. Vi skal være rådgiverbanken. Vi skal også være livsløpsbanken som følger kunden gjennom hele livsløpet. Vi skal fortsette å bygge gode kunderelasjoner ved hjelp av nærhet til kunden og personlig service. Dette er også noe vi har fokus på i samarbeidet vårt i DSS, å utvikle tjeneste- og produktspekteret i takt med kundenes behov.

Visjonen vår er å være Byens Bank. Det skal vi fortsette med. Vi har et samfunnsansvar og det tar vi alvorlig. Vi skal fortsette å støtte bredt i lokalsamfunnet vårt. Aktivitet er viktig for et levende og pulserende lokalsamfunn.

Lokal forankring, korte beslutningsveier, gode rådgivere og et relevant produktspekter tilsier at vi skal være en god bank både for eksisterende og nye kunder også i 2020.

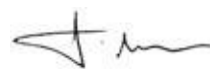
► TAKK

Styret vil rette en hjertelig takk til våre kunder og øvrige samarbeidspartnere for deres oppslutning om banken i 2019.

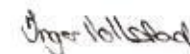
Vi vil også takke alle ansatte for flott innsats og godt samarbeid i året som er gått.

Lillesand, 17. februar 2020

I styret for Lillesands Sparebank

Torkil S. Mogstad
leder

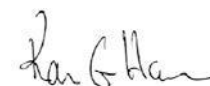
Inger Vollstad
nestleder

Knut Harald Kvifte

Heikki E. Systad

Karin G. Hagen
ansattes representant

Anne-Grethe Knudsen
adm. banksjef

▶▶ RESULTATREGNSKAP

01.01.19 – 31.12.19

	Note	2019	2018
1.2.	Renter o.l. av utlån til kredittinstitusjoner	5.087.724	3.429.163
1.3.	Renter o.l. av utlån til og fordringer på kunder	95.943.829	82.352.873
1.4.	Renter o.l. av sertifik./obligasj./renteberende verdipapirer	1.298.319	1.079.788
1.	Renteinntekter og lignende inntekter	102.329.873	86.861.824
2.1.	Renter o.l. på gjeld til kredittinstitusjoner	3.108.301	2.468.192
2.2.	Renter o.l. på innskudd fra og gjeld til kunder	27.214.894	20.729.604
2.3.	Renter o.l. på utstedte verdipapirer	14.196.465	12.646.175
2.5.	Andre rentekostnader og lignende kostnader	731.274	1.547.603
2.	Rentekostnader og lignende kostnader	45.250.935	37.391.574
	I Netto rente- og provisjonsinntekter	57.078.938	49.470.251
3.1.	Inntekter av aksjer/andre verdipapirer m/ variabel avkastning	4.081.766	4.444.612
3.	Utbytte og andre innt. av vp. med variabel avkastning	4.081.766	4.444.612
4.1.	Garantiprovisjon	551.993	753.810
4.2.	Andre gebyrer og provisjonsinntekter	11.183.689	9.602.790
4.	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	11.735.682	10.356.600
5.2.	Andre gebyrer og provisjonskostnader	1.268.830	1.079.937
5.	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	1.268.830	1.079.937
6.1.	Netto gev/tap på sertif./oblig./andre rentebærende verdipapirer	-40.946	5.050
6.2.	Netto gev/tap på aksjer/andre verdipapirer	0	6.638.831
6.3.	Netto gev/tap på valuta og finansielle derivater	479.874	524.388
6.	Netto verdiendring og gevinst/tap andre verdipapirer/valuta	438.928	7.168.269
7.1.	Driftsinntekter faste eiendommer	351.180	348.648
7.2.	Andre driftsinntekter	0	1.248.766
7.	Andre driftsinntekter	351.180	1.597.414
	Sum andre inntekter	15.338.726	22.486.958
8.1.1.	Lønn	14.112.762	13.433.142
8.1.2.	Pensjoner	2.001.954	2.076.983
8.1.3.	Sosiale kostnader	3.769.820	3.718.484
8.1.	Lønn mv	19.884.536	19.228.610
8.2.	Administrasjonskostnader	14.594.230	14.640.202
8.	Lønn og generelle administrasjonskostnader	34.478.766	33.868.811
9.1.	Ordinære avskrivninger	1.146.744	1.405.039
9.	Avskrivninger mv av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1.146.744	1.405.039
10.1.	Driftskostnader faste eiendommer	1.143.761	1.081.473
10.2.	Andre driftskostnader	4.360.826	4.657.387
10.	Andre driftskostnader	5.504.587	5.738.860
	Sum driftskostnader	41.130.097	41.012.710
	Resultat før tap	31.287.567	30.944.499
11.1.	Tap på utlån	-1.715.801	1.545.201
11.	Tap på utlån, garantier mv	-1.715.801	1.545.201
	Resultat etter tap	33.003.369	29.399.298
13.	Skatt på ordinært resultat	8.072.755	5.692.590
	II Resultat av ordinær drift etter skatt	24.930.614	23.706.708
	III Resultat for regnskapsåret	24.930.614	23.706.708
17.2.4.	Overført til sparebankens fond	17.930.614	16.706.708
17.2.5.	Overført gavefond	7.000.000	7.000.000
17.2.5.	Gaver	0	0
	Sum disponeringer	24.930.614	23.706.708
	Resultat av ordinær drift etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	0,71 %	0,69 %

BALANSE

31.12.19

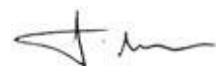
EIENDELER

	Note	2019	2018
1. Kontanter og fordringer på sentralbanker		74.671.457	72.814.452
3. Uttån til og fordringer på kredittinstitusjoner		317.004.015	168.328.373
4.3. Kasse /drifts- og brukskreditter		189.700.491	185.261.218
4.4. Byggelån		20.419.571	23.616.717
4.5. Nedbetalingslån		2.834.398.505	2.767.020.502
4. Brutto utlån	4,16,21	3.044.518.567	2.975.898.437
4.7. - spesifiserte tapsavsetninger	4	-2.456.535	-2.847.038
4.8. - uspesifiserte tapsavsetninger	4	-5.400.000	-6.800.000
4. Uttån til og fordringer på kunder		3.036.662.032	2.966.251.399
6.1. Utstedt av det offentlige		0	4 990 000
6.2. Utstedt av andre		35.742.934	61.461.330
6. Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	6	35.742.934	66.451.330
7.1. Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		143.451.559	127.801.514
7. Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	7	143.451.559	127.801.514
10.3. Andre immatrielle eiendeler		0	63.425
10. Immatrielle eiendeler	17	0	63.425
11.1. Maskiner, inventar og transportmidler		3.241.313	3.135.646
11.2. Bygninger og andre faste eiendommer		15.472.012	15.653.040
11. Varige driftsmidler	17	18.713.325	18.788.686
12. Andre eiendeler		5.475.475	6.076.494
13.1. Opptj. ikke mottatte inntekter	4	4.907.853	4.136.437
13.2. Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	15	471.319	470.329
13. Forsk. bet. ikke påløpte kostnader og opptj. ikke mottatte inntekter		5.379.172	4.606.766
Sum eiendeler	3	3.637.099.969	3.431.182.440

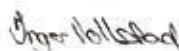
GJELD OG EGENKAPITAL

	Note	2019	2018
14.1. Lån/innskudd fra kred.instit. u/avtalt løpetid		399.602	616.662
14.2. Lån/innskudd fra kred.instit. m/avtalt løpetid		130.000.000	130.000.000
14. Gjeld til kredittinstitusjoner	5	130.399.602	130.616.662
15.1. Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.339.660.924	1.286.290.969
15.2. Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		1.108.310.882	996.752.716
15. Innskudd fra og gjeld til kunder	5	2.447.971.806	2.283.043.685
16.3. Obligasjonsgjeld		614.890.267	599.887.823
16. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5	614.890.267	599.887.823
17. Annen gjeld	19	14.369.541	11.498.895
18. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		4.246.263	3.607.001
19.1. Pensjonsforpliktelses	15	245.669	220.114
19.2. Utsatt skatt	19	898.210	1.080.289
19. Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelses		1.143.879	1.300.403
Sum gjeld		3.213.021.358	3.029.954.470
22.1. Fond for vurderingsforskjeller		160.444	0
22.2. Sparebankens fond		404.763.907	386.833.293
22.3. Gavefond		19.154.261	14.394.677
22. Opptjent egenkapital		424.078.612	401.227.970
Sum egenkapital	20	424.078.612	401.227.970
Sum gjeld og egenkapital	3	3.637.099.970	3.431.182.440
Poster utenom balansen			
Betingede forpliktelses		27.870.239	60.602.282
Forpliktelses		147.085.150	145.948.732

Lillesand, 17. februar 2020 - i styret for Lillesands Sparebank

Torkil S. Mogstad
Leder

Inger Vollstad
Nestleder

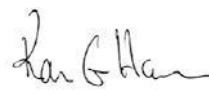
Knut Harald Kvifte

Heikki E. Systad

Anne-Grethe Knudsen
Adm. banksjef

Karin G. Hagen
Ansattes representant

▶▶ NOTEOPPLYSNINGER

Til regnskap 2019

▶ NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Virkelig verdi

Når regnskapsposter vurderes til virkelig verdi, i motsetning til anskaffelseskost, benyttes observerte markedsverdier.

Finansielle instrumenter – klassifisering og verddivurdering

Bankens beholdning av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning klassifiseres som omløpsmidler eller anleggsmidler. Bankens markedsbaserte obligasjoner i boligkreditselskaper er klassifisert som omløpsmidler mens resterende obligasjoner er klassifisert som anleggsmidler. Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning fordeles i utgangspunktet for hver av gruppene i handelsportefølje og øvrige omløpsmidler, samt anleggsmidler. Finansielle instrumenter som er omløpsmidler samt børsnoterte anleggsmidler bokføres til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi i tråd med god regnskapsskikk. Strategiske plasseringer klassifiseres som anleggsmidler, og er i regnskapet vurdert til anskaffelseskost og reguleres ikke for fortløpende kursendringer. I den grad verdifall ikke forventes å være forbigående vil disse verdipapirene likevel bli nedskrevet til virkelig verdi. Reverseringen av tidligere nedskrivninger skjer kun der grunnlaget for nedskrivninger ikke lenger er til stede.

Finansielle instrumenter – derivater

I den grad banken benytter finansielle derivater, er det i sikringsøyemed. Dersom banken inngår rentebytteavtale, behandles denne regnskapsmessig som verdisikring. Verdiendringer på sikringsinstrumentet regnskapsføres når sikringsinstrumentene realiseres. Sikringsobjektet balanseføres til nominell verdi da det er den verdien som reflekterer effekten av sikringen.

Finansielle instrumenter – handelsportefølje

Banken har ikke markedsbasert finansiell handelsportefølje.

Verdsattelse av låneengasjementer mv.

Lån er verdsatt til pålydende når renter og avdrag betjenes etter avtalen og det ellers ikke er forhold som tilsier at engasjementet bør nedskrives.

Et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall dersom det foreligger objektive bevis på at en tapshendelse har intruffet etter første gangs balanseføring av et utlån, og den tapshendelsen reduserer utlånets estimerte fremtidige kontantstrøm. Som objektive bevis på verdifall regnes vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, innvilget betalingsutsettelse eller endring i andre avtalevilkår som følge av betalingsproblemer hos debitor, eller at det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandlinger, annen finansiell restrukturering eller konkurs.

Dersom det finnes objektive bevis på verdifall, beregnes tap på utlån som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Vurderingen av om det finnes objektive bevis for verdifall gjøres enkeltvis for alle utlån som anses som vesentlige, og det kan gjøres for utlån som ikke anses som vesentlige. Tapsutsette engasjementer samt misligholdte lån vurderes fortløpende, minimum en gang pr. kvartal.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket. Alle lån som er misligholdte, uansett størrelse, blir vurdert og fremkommer i note 4.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar nedgang i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen, herunder negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen eller nasjonale eller lokale økonomiske forhold som samsvarer med mislighold i utlånsgruppen. Ved vurdering av nedskrivning på grupper, er bankens utlån delt inn i personkundemarked og bedriftsmarked

BANKENS ÅRSOPPGJØR ER UTARBEIDET I OVERENSSTEMMELSE MED REGNSKAPSLØV, FORSKRIFT OM ÅRSREGNSKAP FOR BANKER, ØVRIGE LOVER OG BESTEMMELSER FOR SPAREBANKER OG GOD REGNSKAPSSKIKK FOR ØVRIG. DET ER UNDER DEN ENKELTE NOTE REDEGJORT FOR DE BENYTTETE REGNSKAPSPRINSIPPER. ALLE TALL ER OPPGITT I 1000 KRONER SÅ FREMT DET IKKE ER ANGIT NOE ANNET.

med lav, moderat og normal (høyere) risiko. Som konstaterte tap regnes tap på et engasjement som er konstatert ved konkurs, stadfestet akkord, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom eller ved frivillig gjeldsordningsavtale.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, gebyrer og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekt eller påløper som kostnad. Etableringsgebyr er av en slik størrelse at de ikke overstiger kostnaden forbundet med etablering av lån/kreditt.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er oppført i regnskapet til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger. Ordinære avskrivninger er basert på anskaffelseskost og fordeles lineært utover forventet økonomisk levetid på objektet. Avskrivningene for året belaster årets driftskostnader og fremkommer på egen linje i resultatregnskapet.

Regnskapsmessig behandling av gjeld

Pålopte kostnader periodiseres i tråd med sammenstillingsprinsippet. For å fastsette pensjonsforpliktelser benyttes aktuar til beregningen. Utstedte obligasjoner er oppført i balansen til pålydende verdi med tillegg av evt. overkurs og fradrag for evt. underkurs. Overkurs inntektsføres og underkurs kostnadsføres planmessig som en justering av løpende rentekostnader frem til forfall.

Omregning av utenlandsk valuta

Banken handler valuta i forbindelse med kjøp og salg av reisevaluta. Inntekter og kostnader i valuta blir omregnet etter kursene på transaksjonstidspunktet til norske kroner. Beholdningen av utenlandsk valuta omregnes etter offisielle midtkurser pr. 31.12.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning for de fleste av sine ansatte. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes i samsvar med IAS 19. Forventet avkastning på pensjonsmidlene beregnes ved bruk av diskonteringsrenten som beregnes ved brutto pensjonsforpliktelse. Aktuarielle gevinster og tap føres direkte mot egenkapitalen. Bankens videre usikrede pensjonsforpliktelser i form av medlemskap i AFP-ordning. Denne er ikke balanseført.

Skatt

Skattekostnaden i regnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 25 % av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført i balansen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling settes opp etter den indirekte modellen og finnes i egen oppstilling i årsregnskapet. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som løpende renter knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt inn- og utbetalinger generert fra øvrige inntekter og omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten banken driver. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner med unntak av handelsporteføljen. I tillegg inngår kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler i denne delen av oppstillingen. Finansieringsaktiviteter inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av langsiktig gjeld samt egenkapital.

► NOTE 2
FORDELING AV INNTEKTER PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

Utlåne er fordelt med 72,5 % (72,5 % i 2018) til Lillesand kommune, 11,9 % (12,3 %) til våre nabokommuner og 15,6 % (15,3 %) til landet for øvrig. Garantier er fordelt med 93,6 % (97,1 %) i Lillesand kommune, 6,1 % (2,7 %) til våre nabokommuner og 0,3 % (0,1 %) til landet for øvrig. Vi anser ikke at det er vesentlig forskjell på risikoen i de forskjellige geografiske områdene.

► NOTE 3
FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko – restløpetid for postene i balansen

	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	U/restløpetid	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker samt gjeldsbrev som kan refinansieres i sentralbanker	74.671						74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	249.873				67.131		317.004
Utlån til og fordringer på kunder	221.327	2.837	20.969	95.694	2.703.691		3.044.518
Tapsavsetninger						-7.857	-7.857
Obligasjoner/ sertifikater og andre rentebærende verdipapirer			10.028	20.094	5.621		35.743
Øvrige eiendeler med restløpetid	10.856						10.856
Eiendeler uten restløpetid						162.165	162.165
Sum eiendeler	556.727	2.837	30.997	115.788	2.776.443	154.308	3.637.100
Gjeld til kredittinstitusjoner	400		50.000	80.000			130.400
Innskudd fra og gjeld til kunder	1.794.463	632.183		21.326			2.447.971
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		15.000	200.000	399.890			614.890
Øvrig gjeld med restløpetid	8.084		9.737				17.821
Gjeld uten løpetid	794					1.144	1.938
Egenkapital						424.079	424.079
Sum gjeld og egenkapital	1.803.741	647.183	259.737	501.216	-	425.223	3.637.100
Nettosum alle poster	-1.247.014	-644.346	-228.740	-385.428	2.776.443	-270.915	0
Poster utenom balansen							
Garantiansvar				27.870			27.870
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		147.085					147.085

Restløpetiden for kassekreditt og byggelån er klassifisert under utlån til og fordringer på kunder inntil 1 mnd.

Hoveddelen av innskuddene har ikke bindingstid, men betraktes likevel som en stabil finansieringskilde. Styret har vedtatt retningslinjer for bankens likviditetsstyring som legger opp til en konservativ likviditetsstrategi for å unngå at det tas risiko som kan sette banken i en kritisk likviditetssituasjon.

Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Lillesands Sparebank legger opp til at man skal benytte likviditetsindikatorne som Finanstilsynet benytter, og at disse for oss skal ligge i området lav eller moderat risiko.

Modellen beregner hvor stor andel av illikvide eiendeler som er langsiktig finansiert, dvs. med gjenstående løpetidslengde over 1 år (likviditetsindikator 1). Indikator 2 er identisk bortsett fra at tidsperioden det fokuseres på er endret fra 1 år til 1 måned.

Banken har i 2019 hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon. For å sikre en god og stabil likviditet hadde vi ved utgangen av året 615 mill. kr. i innlån fra penge- og kredittmarkedet. Lillesands Sparebank har også en buffer i en kommitert trekkrettighet mot en større norsk bank på 75 mill. kr.

Renterisiko – avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser på hovedpostene i balansen

	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	U/rente-eksponering	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	66.117					8.554	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	317.004						317.004
Utlån til og fordringer på kunder		2.931.598		105.064			3.036.662
Obligasjoner og sertifikater		35.743					35.743
Øvrige eiendelsposter						173.020	173.020
Sum eiendeler	383.121	2.967.341	0	105.064	0	181.574	3.637.100
Gjeld til kredittinstitusjoner	400	130.000					130.400
Innskudd fra og gjeld til kunder		1.733.612	693.033	21.326			2.447.971
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		614.890					614.890
Øvrig gjeld						19.760	19.760
Egenkapital						424.079	424.079
Sum gjeld og egenkapital	400	2.478.502	693.033	21.326	0	443.839	3.637.100
Nettosum alle poster	382.721	488.839	-693.033	83.738	0	-262.265	0

Renterisikoen i bankporteføljen er knyttet til tap i forbindelse med ulik bindingstid i forbindelse med bankens innskudds- og utlånsportefølje. Banken har for tiden bare ubetydelige beløp i innskudd og utlån med bundet rente – alle øvrige utlån og innskudd er gitt med flytende rente.

Beholdningen av obligasjoner og sertifikater har en gjennomsnittlig durasjon på 0,17. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på 60 ved årets slutt. Fastrentelånene har en restløpetid inntil 5 år.

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at bankens beholdning av og forpliktelser i andre valutaer skal medføre tap som følge av endringer i valutakurser.

Banken har ingen balanseposter i valuta. Banken har imidlertid stilt garanti for et beskjedent antall valutalån, men garantiene er stilt i norske kroner slik at vi ikke har valutarisiko. Valutabelholdningen i kassene omregnes til NOK etter offisielle midtkurser.

► NOTE 4

UTLÅN, GARANTIER OG TAP PÅ UTLÅN

Fordeling av brutto utlån og garantier på risikogrupper

Bankens utlån og garantier er inndelt i risikogrupper etter bestemte kriterier. Risikoklassifiseringen er en integrert del av saksbehandlingen i forbindelse med kredittgivning og rutinemessig oppfølging av de største engasjementene. Vi benytter Sparebanken Sør's scoringsmodell og klassifiseringssystem som har 11 risikoklasser, A – K, hvor A angir lavest risiko og K høyest. I oversikten her er risikoklassene A - D gruppert under betegnelsen lav risiko, E - G angir middels risiko mens H, I, J og K kalles høy risiko. I klasse K rubriseres de kunder hvor vi enten har foretatt individuell nedskrivning eller har måttet konstatere tap. I oversikten nedenfor legges disse i gruppen for høy risiko. Lån og garantier til personkundemarkedet klassifiseres ut fra sikkerhet, gjeldsgrad og adferdsscore, mens for engasjementer med bedriftskundene legges det i tillegg til sikkerheten også inn en faktor med basis på siste års regnskap som belyser soliditet og evne til å betjene gjelden.

Banken vektlegger risiko ved prising av lån og garantier, jf. bankens prisliste. De lån som har lavest rente har normalt også tilsvarende lav risiko.

Risikogrupper	Brutto utlån		Garantier		Individuelle nedskrivninger utlån + garantier		Potensiell eksponering v/ubenyttede trekkfasiliteter	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Privat lav risiko	1.865.609	1.789.767	4.476	4.371	0	0	92.849	91.539
Næring lav risiko	434.546	426.827	10.848	49.269	0	0	32.061	39.683
Sum lav risiko	2.300.155	2.216.594	15.324	53.640	0	0	124.910	131.222
Privat middels risiko	320.366	308.568	14	25,5	0	0	13.427	4.528
Næring middels risiko	240.578	236.218	9.732	4.038	0	0	6.998	5.119
Sum middels risiko	560.943	544.786	9.746	4.064	0	0	20.425	9.647
Privat høy risiko	46.161	72.679	0	0	1.331	1.376	42	1.134
Næring høy risiko	137.259	141.839	2.801	2.899	1.126	1.471	1.707	3.946
Sum høy risiko	183.420	214.519	2.801	2.899	2.457	2.847	1.750	5.080
Sum	3.044.519	2.975.898	27.870	60.602	2.457	2.847	147.085	145.949

94,0 % av utlånene er gitt til kundegrupper som er klassifisert med lav og middels risiko, mens 6,0 % er definert med høy risiko.

Tapsnivået har vært lavt i flere år og vi ser ingen vesentlig endring i porteføljen pr. 31.12.2019. Andelen av brutto misligholdte lån og kreditter er fortsatt meget lav og ligger på 0,11 % av brutto utlån. Basert på våre erfaringer hittil, på risikoklassifiseringssystemet og sammensetningen av låneporteføljen, forventer vi at nivået på fremtidige årlige tap totalt ikke vil overstige 0,30 % av brutto utlån, sett over en treårsperiode. Fremtidige tap vurderes hovedsakelig å inntreffe i gruppen høy risiko, som også er den gruppen som gir høyest renteinntekter.

Brutto utlån og garantier spesifisert på viktige næringer og personkundemarkedet

	Brutto utlån		Garantier		Pot. eksponering v/trekkfasiliteter	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Personkunder	2.232.136	2.171.014	4.490	4.396	106.319	97.202
Primærnæring	36.827	35.925	175	175	3.131	3.762
Industri/bygg/anlegg	281.863	293.813	11.010	16.272	18.789	17.847
Varehandel/restaurantdrift	52.879	54.118	2.964	3.050	7.389	8.960
Transport, post og telekom	26.914	25.239	4.026	3.964	2.868	3.848
Eiendomsdrift	328.301	303.807	4.926	31.839	3.578	6.244
Tjenesteytende virksomhet	85.600	91.983	280	907	5.011	8.086
Sum	3.044.519	2.975.898	27.870	60.602	147.085	145.949

	Misligholdte engasjementer		Øvrige tapsutsatte engasjementer		Individuelle nedskrivninger utlån + garantier	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Personkunder	2.616	3.126	8.064	12.623	1.331	1.376
Primærnæring	-	-	-	-	-	-
Industri/bygg/anlegg	82	86	-	6.198	-	-
Varehandel/restaurantdrift	350	345	-	-	126	1.311
Transport, post og telekom	-	-	-	-	-	-
Eiendomsdrift	-	-	-	-	1.000	-
Tjenesteytende virksomhet	171	170	-	-	-	160
Sum	3.219	3.727	8.064	18.822	2.457	2.847

Misligholdte og tapsutsatte lån

Misligholdte lån	2019	2018	2017
Brutto misligholdte lån	3.219	3.727	4.957
-individuelle nedskrivninger	1.441	1.776	1.129
Netto misligholdte lån	1.778	1.951	3.827

Øvrige tapsutsatte lån	2019	2018	2017
Totalt øvrige tapsutsatte lån	8.064	18.822	5.742
- individuelle nedskrivninger	0	0	426
Netto øvrige tapsutsatte lån	8.064	18.822	5.316

Et engasjement blir ansett som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er innekket som avtalt innen 90 dager etter overtrekket.

Endring i individuelle nedskrivninger og gruppenedskrivninger

Individuelle nedskrivninger	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Individuelle nedskrivninger 01.01	2.847	2.555	0	0
+/- Amortiseringseffekt	10	30	0	0
- Periodens tap, hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger.	0	0	0	0
+ Økte nedskrivninger i perioden	55	0	0	0
+Nye nedskrivninger i perioden	0	448	0	0
- Tilbakeføring individuelle nedskrivning i perioden	-455	-186	0	0
Individuelle nedskrivninger 31.12.	2.457	2.847	0	0

Nedskrivning på grupper av utlån	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Nedskrivning på grupper utlån 01.01	6.800	5.500	0	0
+/-Periodens gruppenedskrivning	-1.400	1.300	0	0
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	5.400	6.800	0	0

Årets tapskostnader	Tap på utlån	Tap på garantier	Gevinst/tap på verdipapir
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	7	0	0
+ Periodens endring i amortiseringseffekt ny nedskr.	54	0	0
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-1400	0	0
+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år er gjort individuelle nedskrivninger for	0	0	0
+ Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger for	0	0	0
- Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-377	0	0
Periodens tapskostnad	-1716	0	0

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko

Eksponering(1)	2019	2018
Bokført verdi lån før tapsnedskrivning	3.044.519	2.975.898
Bokført verdi garantier før tapsnedskrivning	27.870	60.602
Ikke optrukne kredittrammer	147.085	145.949
Maksimal eksponering	3.219.474	3.182.449

(1) Det er ikke tatt hensyn til foretatte tapsnedskrivninger ved beregningen.

Banken har i tillegg overført lån og kreditter til Verd Boligkreditt for kr. 681.341 pr 31.12.2019. Tilsvarende tall ved forrige årsskifte var kr. 634.861. Utviklingen i bankens utlån må sees i sammenheng med endring i lån tilført boligkredittforetak.

Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap

	2019	2018
Resultatførte renter	0	1

Forfalte utlån uten nedskrivninger

Forfalt/overtrukket i antall dager:	2019	2018
Forfalte engasjement 30-90 dager	8.064	18.822
Forfalte engasjement 91-180 dager	-	56
Forfalte engasjement 181-365 dager	1.201	1
Forfalte engasjement over 365 dager	554	172
Sum forfalte engasjement	9.819	19.051

Geografisk fordeling av utlån og garantier

	Utlån			Garantier		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Lillesand	2.207.320	2.156.255	2.062.356	26.092	58.870	77.479
Nabokommuner	361.600	364.697	346.387	1.704	1.657	4.992
Landet forøvrig	475.599	454.946	504.159	75	75	75
Sum	3.044.519	2.975.898	2.912.902	27.870	60.602	82.545

Lån med endringsavtale

Med dette menes lån der renten er redusert som følge av betalingsvansker. Bankens portefølje av slike lån er av uvesentlig betydning. Det er derfor heller ikke foretatt neddiskontering til nåverdi for slike lån.

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning osv. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, eksempelvis bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter.

Bokført virkelig verdi av utlån til kunder

Markedspriser benyttes ved prising av utlån til kredittinstitusjoner og kunder. Banken har et ubetydelig utlånsbeløp med fast rente i sin portefølje. Virkelig verdi av utlån tilsvarer derfor porteføljens bokførte verdi. Verdien av nedskrevne engasjementer fastsettes ved neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.

Kredittforeningen for Sparebanker (KFS)

Lillesands Sparebank har et medlemsinnskudd i KFS på kr. 3.900.

► NOTE 5
GJELD

Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner består i hovedsak av flere innlån med flytende rente og løpetid fra 2 til 3 år. Det er ikke stilt sikkerhet for gjelden. Gjennomsnittlig pålydende rente per 31.12 var 2,64 % og rentene reguleres hver 3. måned.

Innskudd fra og gjeld til kunder

	Gjennomsnittlig rentesats	Saldo 31.12.2019
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	0,64 %	1.339.661
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	1,79 %	1.108.311

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i prosent av gjennomsnittlig innskudd fra kunder i løpet av regnskapsåret.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Lån	Gjennomsnittrente	Gjeld pr. 31.12.2019	Forfall	Måned/år
Obligasjonslån	2,58 %	615 mill	15 mill	01.2020
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		615 mill	100 mill	04.2020
			100 mill	06.2020
			100 mill	01.2022
			100 mill	05.2022
			100 mill	09.2022
			100 mill	01.2023

Det er ikke stilt sikkerhet for gjelden. Banken har ingen egne obligasjoner. Rentesatsene på obligasjonslånene reguleres hver 3. måned, og oppgitt rentesats er gjennomsnittlig pålydende rente per 31.12.

Skyldig skatt

I posten annen gjeld utgjør avsetning til skattetrekk pr 31.12.2019 0,7 mill. kr. Banken har ikke stilt ekstern sikkerhet eller opprettet ekstern bankkonto for skattetrekket.

► NOTE 6
OBLIGASJONER, SERTIFIKATER OG ANDRE RENTEØRENDENDE VERDIPAPIRER

Spesifikasjon etter grupper	Balansført verdi	Virkelig verdi (1)	Andel børsnoterte	Anskaff. kost.
Anleggsmidler	10.639	10.639	7.578	10.537
Omløpsmidler	25.104	25.104	25.104	24.994
Sum anleggsmidler og omløpsmidler	35.743	35.743	32.682	35.531
Beholdning etter debitorkategori				
Stats- og statsgaranterte risikovekt 0	0			
Obligasjoner med fortrinnsrett risikovekt 10	25.104			
Kommuner og fylkeskommuner risikovekt 20	0			
Bank / finansforetak risikovekt 20	0			
Bank / finansforetak risikovekt 100 (2)	5.621			
Andre obligasjoner risikovekt 100	5.018			
Sum balansført	35.743			

(1) Virkelig verdi er opplyst der slik verdi kan fastsettes. Vektet gjennomsnittlig rente gjennom året utgjorde 2,30 %.

(2) Utgjør ansvarlig lånekapital i andre finansforetak. Det er ikke bokført ansvarlig lånekapital i eiendelspost 3 og 4.

Beholdningsendring gjennom året av verdipapirer som er anleggs- og omløpsmiddel:

Inngående balanse 01.01.	66.451
Tilgang i året	5.402
Avgang i året	36.063
Endring i periodisering over/underkurs	-47
Utgående balanse 31.12.	35.743

► NOTE 7

AKSJER, ANDELER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Spesifikasjon etter grupper	Balansført verdi	Virkelig verdi (1)	Andel børsnoterte	Anskaff. kost.
Anleggsmidler	95.079	123.192	9.860	95.079
Omløpsmidler	48.372	48.415	0	48.745
Sum anleggsmidler og omløpsmidler	143.452	171.607	9.860	143.825

Beholdningsendringer gjennom året av verdipapirer som er anleggsmidler:

Inngående balanse 01.01.	80.304
Tilgang i året	17.751
Avgang i året	-2.975
Nedskrivning i året	0
Utgående balanse 31.12.	95.079

Spesifikasjon etter selskap	Balansført verdi	Virkelig verdi (1)	% eierandel	Antall andeler
Aksjer				
Balder Betaling AS // Org.nr.: 918693009	3.267	3.912	0,83 %	166.957
Brage Finans AS // Org.nr.: 995610760	25.229	27.212	1,51 %	2.066.184
DNB ASA // Org.nr.: 981276957	535	5.084	0,00 %	31.000
DSS AS // Org.nr.: 917153949	5	5	11,11 %	1
Eiendoms kreditt AS // Org.nr.: 979391285	2.764	3.862	0,50 %	26.924
Frende Holding AS // Org.nr.: 991410325	3.778	16.143	0,59 %	39.771
LSG Eiendomsmegling AS // Org.nr.: 919930241	9.800	9.800	50,00 %	5.000
Norne Securities // Org.nr.: 992881828	489	259	0,75 %	137.760
Spama AS // Org.nr.: 916148690	5	56	0,16 %	50
Storebrand ASA ord. // Org.nr.: 916300484	0	57	0,00 %	822
Verd Boligkreditt AS // Org.nr.: 994322427	36.370	37.115	6,75 %	30.048
Visa Inc.	0	476	0,00 %	25
Vn Norge AS // Org.nr.: 821083052	0	997	0,08 %	824.386.561 mill.
Diverse aksjer	35	15	-	-
Sum aksjer	82.277	104.992		
Egenkapitalbevis				
Haugesund Sparebank // Org.nr.: 837895502	3.003	3.069	1,27 %	28.600
Kredittforeningen for Sparebanker // Org.nr.: 986918930	474	562	0,92 %	460
Skue Sparebank // Org.nr.: 837889812	200	315	0,10 %	1.900
Sparebank 1 Nord-Norge // Org.nr.: 952706365	730	2.612	0,03 %	33.274
Sparebank 1 SMN // Org.nr.: 937901003	498	2.507	0,02 %	25.068
Sparebanken Sør // Org.nr.: 937894538	2.565	3.597	0,21 %	33.000
Surnadal Sparebank // Org.nr.: 937900031	5.334	5.537	2,52 %	50.797
Sum egenkapitalbevis	12.802	18.199		
Obligasjonsfond				
DNB OMF // Org.nr.: 915038646	32.315	32.315		
Heimdal Høyrente // Org.nr.: 918 195 440	5.320	5.320		
Pengemarkedsfond				
Pluss Likviditet // Org.nr.: 975973301	10.737	10.780		
Sum fond	48.372	48.415		
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fond	143.452	171.607		

(1) Virkelig verdi er opplyst der slik verdi kan fastsettes. Aksjepostene som ikke kan omsettes i et regulert marked er verdsatt på bakgrunn av ligningskurser, evt. bokførte verdier, og er basert på ulike grader av skjønn.

► NOTE 8
PROVISJONER OG GEBYRER

	2019	2018
Kredittformidling	753	745
Verdipapirumsetning/forvaltning	234	184
Betalingsformidling	6.865	5.631
Forsikringsformidling	2.834	2.425
Annen virksomhet	1.050	1.373
Sum	11.736	10.357

► NOTE 9
FORVALTNINGS- OG ADMINISTRASJONSTJENESTER

Banken forvalter etableringslån for Lillesand kommune for i alt 80,4 mill. kroner fordelt på 168 låntakere. Dette er midler som kommunen låner i Husbanken for videre utlån. Bankens oppgave er regulert i egen avtale og innebærer ingen kredittrisiko for banken.

► NOTE 10
BETINGET UTFALL

Banken har ingen betingede forpliktelser.

► NOTE 11
POSTER UTENOM BALANSEN

Fordeling av garantiansvar:	2019	2018
Betalingsgarantier	7.365	8.742
Kontraktsgarantier	11.948	17.957
Annet garantiansvar	8.558	8.303
Lånegarantier	0	25.600
Samlet garantiansvar	27.870	60.602
Forpliktelser		
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	147.085	145.949
Sum forpliktelser utenom balansen	174.955	206.551

► NOTE 12
ANTALL ANSATTE

Gjennomsnittlig antall ansatte har i løpet av regnskapsåret vært 17,3 årsverk, dvs. en nedgang fra året før da tallet var 19,5 årsverk.

► NOTE 13
YTELSER TIL LEDEDE PERSONER MV

	Møtehonorar	Lønn	Naturallytelser	Pensjonspremie
Adm. Banksjef		1.481		175
Styrets leder	119			
Styrets nestleder	90			
Til hvert av de øvrige styremedlemmene	75			

Det er ingen avtaler som gir daglig leder, ledende ansatte eller noen av styrets medlemmer særskilte vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet/vervet.

Godtgjørelse til bankens revisor	2019	2018
Lovpålagt revisjon inkludert regnskapsteknisk bistand	444	378
Andre attestasjonstjenester	51	113
Skatterådgivning, inkl. teknisk bistand med ligningspapirer	71	28
Andre tjenester utenfor revisjon	9	82
Kostnadsført godtgjørelse til revisor (inkl. mva.)	576	601

► NOTE 14
RENTESUBSIDIERING AV LÅN TIL ANSATTE

Årets rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 0.22 mill.

► NOTE 15
PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSER

Sikrede forpliktelser

Banken har balanseførte pensjonsforpliktelser knyttet til etterlattepensjon og førtidspensjon for adm. banksjef. Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser, benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med oppgave over pensjonsmidlenes verdi og aktuarberegninger av forpliktelsen størrelse. Følgende forutsetninger er lagt til grunn for beregningen av pensjonsforpliktelse for de ytelsesbaserte pensjonsordningene:

	2019	2018
Antall i ordningene	3	3
Diskonteringsrente	2.60 %	2.60 %
Forventet avk pensjonsmidler	2.60 %	2.60 %
Årlig forventet lønnsvekst	2.75 %	2.75 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	1.2%/2.5%	1.2%/2.5%
Årlig forventet G-regulering	2.75 %	2.50 %
Gjennomsnittlig arb.giver faktor	19.10 %	19.10 %
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

	2019			2018		
	Sikrede	Usikrede	Sum	Sikrede	Usikrede	Sum
Pensjonskostnader						
Årets pensjonsopptjening	330	0	330	327	0	327
+ Rentekostnad på pensjonsforpliktelser	115	0	115	101	0	101
- Forventet avkastning på pensjonsmidler	-75	0	-75	-20	0	-20
+ Administrasjonskostnader	0	0	0	0	0	0
Pensjonskostnad inkludert arbeidsgiveravgift	371	0	371	408	0	408
Pensjonsforpliktelse	4.760	0	4.760	4.466	0	4.466
- pensjonsmidler	-4.889	0	-4.889	-4.571	0	-4.571
Balanseført pensjonsforpliktelse (-midler)	-129	0	-129	-105	0	-105

Usikrede forpliktelser

Partene i arbeidslivet har inngått avtale om ny AFP-ordning. Det er kommet en uttalelse om måling og regnskapsmessig behandling av ny AFP (avtalefeste pensjon). Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å beregne forpliktelsen i balansen pr. 31.12.19.

Innskuddsordning

Banken har en innskuddsordning for alle ansatte. Banken har i 2019 hatt kr 1 543 955,- i kostnader knyttet til denne ordningen. Banken er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Forskjeller mellom pensjonskostnaden i resultatregnskapet og pensjonskostnaden i note skyldes behandlingen av arbeidsgiveravgift.

► NOTE 16
LÅN OG SIKKERHETSSTILLELSE TIL LEDENDE PERSONER

	Lån/garantier
Bankens ledergruppe	
Adm. banksjef Anne-Grethe Knudsen	1.879
Økonomisjef Morten Arentz-Grastvedt	3.737
IT-sjef Stein Holter	1.672
Kredittsjef Dina H. Stendal	3.424
Styret	
Styrets leder Torkil S. Mogstad	12
Styrets nestleder Inger Vollstad	0
Styremedlem Knut Harald Kvitte	0
Styremedlem Heikki E. Systad	0
Styremedlem valgt blant de ansatte Karin G. Hagen	3.229
Lån til øvrige ansatte	23.827

Vilkår for lån og garantier er ikke opplyst, ettersom disse er gitt på standard vilkår, eller generelle vilkår som benyttes for ansatte.

► NOTE 17
VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler	Maskiner, inv., transp. mm.	Tekniske installasjoner	Immaterielle eiendeler	Bygninger o a fast eiendom	Sum
Bokført verdi 01.01.	1.683	1.453	63	15.653	18.852
Tilgang	801	207	0	0	1.008
Avgang	0	0	0	0	0
Bokført verdi før avskriv. 31.12.	2.484	1.660	63	15.653	19.860
Avskrivninger 31.12.	569	333	63	181	1.146
Bokført verdi 31.12.	1.915	1.326	0	15.472	18.713
Avskrivningssatser	10-25 %	10-25 %	20 %	1-5 %	-

Avskrivningen er basert på avskrivning etter lineært prinsipp. Varige driftsmidler som er fullt avskrevet og ikke lenger er i bruk, er tatt ut av oppstillingen over. Bokført verdi av bankbygget som ligger i Lillesand kommune utgjør kr. 4.483. Bygget har et areal på 340 kvm. og 100 % utnyttes til egen virksomhet. Banken eier også Vestregate 6, som har bokført verdi kr. 4.890 og leies ut. Videre eier banken eiendommen Fosselia 7, som er bokført med kr. 389 og leies ut. Banken har en hytte på Hovden, bokført med kr. 5.696, som benyttes som feriested for de ansatte.

► NOTE 18
ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Spesifikasjon av andre driftskostnader	2019	2018
Vedlikehold/anskaffelse av maskiner, inventar mv.	52	51
Honorar ekstern revisor (jf. note 13)	566	633
Avgifter og kontingenter	954	1140
Kjøpte tjenester	2.692	2.821
Andre tap	96	12
SUM	4.360	4.657

Honorar til ekstern revisor er inkl. merverdiavgift.

► NOTE 19
SKATTEKOSTNAD OG UTSATT SKATT

19 a) Skattekostnaden består av beregnet betalbar skatt og endring i utsatt skatt

	2019	2018
Resultat før skattekostnad	33.003	29.399
Endring i midlertidige forskjeller	324	-826
Kostnader (inntekter) av aksjer, andeler, utbytter mv.	-2.802	-9006
Andre ikke fradragsberettigete kostnader eller ikke skattepliktige inntekter	0	1
Estimatavvik ført direkte mot egenkapital	0	4
Skattepliktig inntekt	30.525	19.571

Betalbar skatt er beregnet som følger:

	2019	2018
Inntektsskatt 25 %	7.631	4.893
Formuesskatt	651	629
Sum betalbar skatt	8.282	5.521
For lite (mye) avsatt betalbar skatt tidligere	-28	-14
Endring i utsatt skatt (se note 19b)	-182	193
Endring utsatt skatt ført direkte mot egenkapital	0	-8
Årets skattekostnad	8.072	5.693
Årets inntektsskatt (eks. formuesskatt)	7.421	5.064

Avstemming av årets skattekostnad

	2019	2018
Resultat før skatt	33.033	29.399
Beregnet skatt 25 %	8.258	7.350
Bokført skattekostnad	8.072	5.693
Differanse	-186	-1.657

Differansen kan forklares slik

Skatteeffekt av ikke fradragsberettigede kostnader	0	0
Skatteeffekt av ikke skattepliktige inntekter	-708	-2.258
For lite (mye) avsatt betalbar skatt tidligere	-28	-14
Effekt av endret skattesats	0	0
Endring utsatt skatt knyttet til verdipapir	-101	-14
Formuesskatt	651	629
SUM	-186	-1.657

19 (b) Utsatt skatt og utsatt skattefordel i balansen

Utsatt skatt er beregnet som følger

Positive (skattesøkende) midlertidige forskjeller	31.12.2019	31.12.2018
Driftsmidler	2.348	2.387
Gevinstkonto (skattemessig)	1.277	1.596
Pensjonspremiefond	129	94
Forskjell regnskaps- og skattemessig verdi på verdipapirer	0	243
Sum positive forskjeller	3.754	4.321

Negative (skattereduserende) midlertidige forskjeller	31.12.2019	31.12.2018
Pensjonsforpliktelse	0	0
Forskjell regnskaps- og skattemessig verdi på verdipapirer	-160	0
Sum negative forskjeller	-160	0

Netto grunnlag for beregning utsatt skatt	3.593	4.321
Netto balanseført utsatt skatt 25 %	898	1.080

► NOTE 20
ENDRINGER I EGENKAPITALEN

	31.12.2019	31.12.2018
Sparebankens fond 1.1.	386.833	370.104
Årets estimatavvik	0	22
Årets overføring av resultat til fond	17.931	16.707
Sparebankens fond 31.12.	404.764	386.833
Gavefond 1.1.	14.395	7.252
Overført fra gaver i alm formål	0	1.199
Belastet fondet	-2.241	-1.056
Årets overføring til fondet	7.000	7.000
Gavefond 31.12.	19.154	14.395
Fond for vurderingsforskjeller 1.1.	0	0
Årets endring vurderingsforskjell	160	0
Fond for vurderingsforskjeller 31.12.	160	0

► NOTE 21
KAPITALDEKNING

Egenkapital	2019	2018
Bankens fond 31.12	404.764	386.833
Gavefond 31.12	19.154	14.395
Fond for vurderingsforskjeller	160	0
Immaterielle eiendeler	0	-63
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser justert for effekten av utsatt skatt	-374	-314
Fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor	-53.337	-45.288
Sum ren kjernekapital	370.367	355.562
Hybridkapital	0	0
Sum kjernekapital	370.367	355.562
Tilleggskapital	0	0
Sum ansvarlig kapital	370.367	355.562
Beregningsgrunnlag	2019	2018
Lokale og regionale myndigheter	3	1.008
Institusjoner	64.814	34.738
Foretak	29.198	35.980
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.424.121	1.425.894
Forfalte engasjementer	2.094	2.495
Obligasjoner med fortrinnsrett	5.742	7.183
Andeler i verdipapirfond	7.468	7.074
Egenkapitalposisjoner	119.356	109.716
Øvrige engasjementer	28.222	31.243
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.681.017	1.655.331
Operasjonell risiko	119.168	115.392
Engasjementer som er trukket fra ansvarlig kapital	-53.337	-45.288
Nedskrivninger på grupper av utlån	-5.400	-6.800
Totalt beregningsgrunnlag	1.741.448	1.718.636
Kapitaldekning	21,27 %	20,69 %
Konsolidert kapitaldekning (Brage Finans og Verd Boligkreditt)	2019	2018
Ren kjernekapital	424.382	399.722
Kjernekapital	430.607	403.691
Ansvarlig kapital	435.825	407.974
Beregningsgrunnlag	2.106.448	2.045.527
Ren kjernekapitaldekning	20,15 %	19,54 %
Kjernekapitaldekning	20,44 %	19,74 %
Kapitaldekning	20,69 %	19,94 %

► NOTE 22
NØKKELTALL

Resultatanalyse (i % av gj.snittlig forvaltningskapital)	2019	2018
Renteinntekter og lignende inntekter	2,92	2,54
Rentekostnader og lignende kostnader	1,29	1,09
Netto rente- og provisjonsinntekter	1,63	1,45
Utbytte og andre innt.av vp. med variabel avkastning	0,12	0,13
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,33	0,30
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,04	0,03
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	0,01	0,21
Andre driftsinntekter	0,00	0,05
Sum andre inntekter	0,44	0,66
Lønn og sosiale kostnader	0,57	0,56
Administrasjonskostnader	0,42	0,43
Avskrivninger mv av varige driftsmidler og immaterielle rettigheter	0,00	0,04
Andre driftskostnader	0,16	0,17
Sum driftskostnader	1,17	1,20
Resultat av ordinær drift før tap	0,89	0,91
Tap på utlån, garantier mv	-0,05	0,05
Resultat av ordinær drift	0,94	0,86
Skatt på ordinært resultat	0,20	0,17
Resultat av ordinær drift	0,71	0,69

Andre nøkkeltall	2019	2018
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning etter skatt	6,02	6,07
Kostnadsprosent eksl verdipapirer	57,14	63,30
Soliditet		
Egenkapital i % av FVK	11,66	11,69
Likviditet		
LCR	237	177
Tap og mislighold		
Bokført tap i % av brutto utlån	-0,06	0,05
Brutto misligholdte lån (>90 dager) i % av brutto lån	0,11	0,13
Brutto tapsutsatte engasjement i % brutto utlån	0,26	0,63
Vekst og innskuddsdekning		
Endring i forvaltningskapital	6,00	2,15
Endring i forvaltningskapital inkl Verd Boligkreditt	6,21	4,47
Utlånsvekst	2,31	2,16
Utlånsvekst inkl Verd Boligkreditt	3,19	4,79
Innskuddsdekning	80,41	76,72
Innskuddsvekst	7,22	2,23

► NOTE 23

SAMMENDRAG AV VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER (FRA 1. JANUAR 2020)

Endringer i regnskapsprinsipper

Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (forskriften) endres med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2020, og det innføres nye prinsipper i tråd med IFRS. De vesentligste effektene for banken knytter seg til klassifisering og måling av finansielle instrumenter som skal skje i samsvar med IFRS 9. Banken har valgt å føre regnskapet i samsvar med IFRS med mindre annet følger av forskriften.

Som tillatt i overgangsbestemmelsene i IFRS 9 har banken valgt å ikke omarbeide sammenligningstall. Sammenligningstall for 2019 rapportert i henhold til forskriften gjeldende fram til 31.12.2019, vil derfor ikke være sammenlignbare med informasjonen som presenteres for 2020.

Forskriften åpner også for at man for 2020 kan unnlate å anvende IFRS 16 Leieavtaler og i stedet anvende tidligere prinsipper, og banken vil benytte seg av denne muligheten.

Forskjeller som oppstår ved overgangen til nye prinsipper, føres direkte mot egenkapitalen pr. 1. januar 2020, og effekten av endringene fremgår av egne tabeller i denne noten. Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene knyttet til finansielle instrumenter som vil bli benyttet fra 1. januar 2020.

Endringer i klassifisering og måling

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler etter IFRS 9, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av bankens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmerkarakteristika. Finansielle eiendeler skal klassifiseres og måles enten til

- amortisert kost (AC)
- virkelig verdi med verdiendring over resultatet (FVPL) eller
- virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (FVOCI)

Klassifisering av en finansiell eiendel bestemmes av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilke kontraktsmessige kontantstrømmer instrumentet har. For finansielle eiendeler skal det skilles mellom gjeldsinstrument, derivat og egenkapitalinstrument. Et gjeldsinstrument er alle finansielle eiendeler som ikke er derivat eller egenkapitalinstrument. Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, måles til amortisert kost.

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og selge, måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. Renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presenteres i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles til virkelig verdi. Bankens portefølje av verdipapirer vil fra 1.1.2020 balanseføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Konter og fordringer på sentralbanker samt utlån til kredittinstitusjoner har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell for å motta kontraktsfestede kontantstrømmer. Disse vil bli regnskapsført til amortisert kost og medfører ingen endring. Renteinntekter er inkludert i linjen «Renter og inntekter fra utlån og fordringer på kredittinstitusjoner» etter effektiv rentes metode.

Utlån til kunder består i all hovedsak av utlån til næringsmarkedet og til privatmarkedet, og utlån til kunder deles tilsvarende i to porteføljer.

Utlån til personkunder med pant i bolig har kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer. Disse holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, da banken selger boliglån med flytende rente til Verd Boligkreditt AS. Samme selskap kan selge utlån tilbake til banken. Disse utlånene ble tidligere regnskapsført til amortisert kost, men blir nå regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. Endringer i virkelig verdi blir ført over utvidet resultatregnskap, mens renteinntekt føres over «Renter og inntekter av utlån og fordringer på kunder» og eventuelle nedskrivninger presenteres som «Tap på utlån» i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat reklassifiseres til «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Alle andre utlån til kunder har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer, og holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsfestede kontantstrømmer. Disse utlånene blir som tidligere regnskapsført til amortisert kost. Renteinntekter er inkludert i linjen «Renter og inntekter av utlån og fordringer på kunder» etter effektiv rentes metode.

Sertifikater og obligasjoner er del av en portefølje hvor papirer selges og kjøpes løpende, og porteføljen blir regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» mens renteinntekter i inngår i linjen «Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner».

Aksjer og andeler som ble ført etter kostmetoden, vil nå bli målt til virkelig verdi med verdiendring over resultatet under IFRS 9. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» mens mottatt utbytte inngår i «Utbytte».

Det er ingen endring i måling av finansielle forpliktelser, men påløpte renter vil etter overgangen inngå i samme linje som den enkelte underliggende forpliktelse. Bankens finansielle forpliktelser består av «Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner», «Innskudd fra og gjeld til kunder» samt «Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer» og alle poster måles til amortisert kost. Rentekostnader inngår i de respektive resultatlinjene under «Sum rentekostnader og kostnader» etter effektiv rentes metode.

Gavedisponeringer klassifiseres i samsvar med IFRS som gavefond under egenkapital.

Nedskrivninger

Etter IFRS 9 skal tapsnedskrivninger basere seg på fremtidig forventet tap, uten at det trenger å foreligge objektive bevis for tap. Den nye standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres nedskrivninger for forventet kreditttap som følge av forventet mislighold de kommende tolv månedene. For utlån hvor kreditttrisikoen har økt vesentlig etter etablering, skal det foretas nedskrivning for forventet kreditttap over lånets levetid.

Dagens regler innebærer at det avsettes til tap basert på at det foreligger objektive bevis på at verdifall har inntruffet på balansedagen mens det under IFRS 9 skal avsettes for forventet tap. De nye prinsippene gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, ubenyttet kreditt og finansielle garantikontrakter inkludert.

Konter og fordringer på sentralbanker

Bankens kredittisiko knyttet til «Konter og fordringer på sentralbanker» er utelukkende mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S&P og har dermed lav kredittisiko. Banken vurderer at

presumpsjonen om lav kredittrisiko er oppfylt, gjør følgelig ikke noen tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

«Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner» er mot norske finansinstitusjoner med god rating og er dermed vurdert til å oppfylle standardens presumpsjon om lav kredittrisiko. Banken vurderer at dette sammenholdt med LGD vil gi uvesentlige tapsavsetninger og en har derfor ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer på kunder

Etter bestemmelsene i IFRS 9 har banken valgt tapsgradsmetoden for å estimere forventet kredittap. Ved bruk av tapsgradsmetoden deles utlånsporteføljen inn i segmenter med felles risikoegenskaper og forventet tap utledes i utgangspunktet fra historiske tapstall for de ulike segmentene.

Banken har delt utlånsporteføljen i to segmenter: engasjementer mot næringsliv og engasjementer mot privatpersoner. I sistnevnte segment inngår lån som er overført til Verd Boligkreditt.

Banken har historisk hatt lave tap i begge segmentene, og dette medfører at det er utfordrende å utarbeide valide tapsestimater basert på egen tapshistorikk. Usikkerhet knyttet til markedene både for næringseiendom og boligeiendom tilsier at banken må forvente noe høyere tap enn historikken tilsier. For å ta hensyn til engasjementenes iboende risiko har banken valgt å benytte tapsgrader tett opp til gjennomsnittet av norske sparebanker. Benyttede tapsgrader for næringssegmentet er 0,26 % og tilsvarende 0,04 % for privatsegmentet.

Banken har beregnet forventet levetid for segmentene basert på porteføljenes gjennomsnittlige nedbetalinger i perioden 2014–2018. Nedbetalinger i denne sammenheng innebærer avdragsbetalinger, innfrielse og refinansiering. For å ta hensyn til levetid utover femårsperioden er nedbetalingsraten ekstrapolert inntil 15 år.

Ved første gangs regnskapsføring beregner banken et dag-1 tap i trinn 1, tilsvarende 12 måneders forventet kredittap. Trinn 1 omfatter alle finansielle eiendeler som ikke har en vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning. Avsetningen for tap tilsvarer neste 12 måneders forventede tap. Alle lån og fordringer som ikke er overført til trinn 2 eller 3 er plassert i denne kategorien.

Trinn 2 omfatter lån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning (med mindre de har lav kredittrisiko på balansedagen), men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene avsetter banken for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken har definert at vesentlig økning i kredittrisiko ved utlån til kunder inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager eller mer, og/eller der hvor svekket betjeningsevne avdekkes i bankens risikomodeller. Lån med betalingsstetter medfører klassifisering i minimum trinn 2. Renteinntekter knyttet til utlån i trinn 1 og trinn 2 blir beregnet etter effektiv rentes metode basert på brutto balanseførte verdi av utlån.

Trinn 3 består av utlån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen. For disse eiendelene avsettes det også for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken har definert vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen, til å inntreffe ved overtrekk og restanser eldre enn 90 dager. Disse lånene er presentert netto i balansen og renteinntekter på utlån i trinn 3 blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Lån som er i trinn 2 eller 3 kan ikke reklassifiseres til et lavere trinn før minimum 3 måneder etter at de er erklært friske igjen.

I tillegg til ovenfor nevnte tapsgradsberegninger foretar også banken en vurdering av økonomiske makrovariabler for sannsynlighetsveking av forventet tap. Betydningsfulle makrovariabler er definert som boligpris, arbeidsledighet og rentenivå. Tapsmodellen legger til grunn forventet, positivt og pessimistisk scenario. Bankens forventinger til de makroøkonomiske variablene vil danne grunnlaget for sannsynlighetsvektig av de ulike scenarioene. Banken har ved første gangs kjøring lagt til grunn at forventet tap for personkunder endres med 10 % i negativt og positivt scenario. For engasjementer mot næringsliv er det lagt til grunn at forventede tap i pessimistisk scenario dobles, mens optimistisk scenario tilsvarer faktor som er definert for personkunder.

Utover dette benytter banken samme modell for utregning av forventet tap på ubenyttede garantier og ubenyttet kreditt som for utlån til kunder.

Klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter

Klassifikasjon og måling finansielle instrumenter	Forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)		Forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)	
Finansielle eiendeler	Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost	74.671	Amortisert kost	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	317.004	Amortisert kost	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	Amortisert kost	3.044.519	Amortisert kost	711.993
Utlån til og fordringer på kunder	-	-	Virkelig verdi over utvidet resultat	2.330.176
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	Kost	35.743	Virkelig verdi over resultatet	35.817
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	Kost	143.452	Virkelig verdi over resultatet	171.607
Opptjente ikke mottatte inntekter	(1)	4.908	-	-
Finansielle forpliktelser	Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Gjeld til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	130.400	Amortisert kost	130.620
Innskudd fra og gjeld til kunder	Amortisert kost	2.447.972	Amortisert kost	2.447.972
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	614.890	Amortisert kost	616.664
Pålopte ikke betalte renter	(2)	1.994	-	-

(1) Posten inkluderer kun opptjente renteinntekter som etter overgangen vil fordeles på de ulike underliggende postene.

(2) Posten inkluderer kun pålopte rentekostnader som etter overgangen vil fordeles på de ulike underliggende postene.

Avstemming av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler	Balansført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling	Balansført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)
Amortisert kost				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	74.671	0	0	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	317.004	0	0	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	3.036.662	-2.326.055	1.386	711.993
Sum finansielle eiendeler - amortisert kost	3.428.338	-2.326.055	1.386	1.103.668
Kost				
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	35.743	-35.743	0	0
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	143.452	-143.452	0	0
Sum finansielle eiendeler - kost	179.194	-179.194	0	0
Opptjente ikke mottatte inntekter	4.908	-4.908	-	0
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Utlån til og fordringer på kunder	0	2.330.890	-713	2.330.176
Sum finansielle eiendeler - virkelig verdi over utvidet resultat	0	2.330.890	-713	2.330.176
Virkelig verdi over resultatet				
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	0	35.817	0	35.817
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	0	143.452	28.155	171.607
Sum finansielle eiendeler - virkelig verdi over resultatet	0	179.268	28.155	207.424
SUM finansielle eiendeler	3.612.440	0	28.828	3.641.268

Finansielle forpliktelser	Balansført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling	Balansført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)
Amortisert kost				
Gjeld til kredittinstitusjoner	130.400	220	0	130.620
Innskudd fra og gjeld til kunder	2.447.972	0	0	2.447.972
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	614.890	1.774	0	616.664
SUM finansielle forpliktelser - amortisert kost	3.193.262	1.994	0	3.195.256
Påløpte ikke betalte renter	1.994	-1.994		
SUM finansielle eiendeler	3.195.256	0	0	3.195.256

Avstemming av tapsavsetninger

	Avsetning tap på utlån og garantier pr. 31.12.2019	Reklassifisering	Endring i måling	Avsetning til tap på utlån og garantier pr. 1.1.20
Utlån til og fordringer på kunder	7.857	-1.294	-1.507	5.056
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	7.857	-1.294	-1.507	5.056
Utlån til og fordringer på kunder	0	1.294	702	1.996
Sum eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat	0	1.294	702	1.996
Finansielle garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn				
Finansielle garantier	0	0	88	88
Ubenyttet kreditt og lånetilsagn	0	0	43	43
SUM	7.857	0	-673	7.184

Effekten av overgangen til IFRS på egenkapital

Egenkapital pr. 31.12.19	424.079
Endring i måling og tapsavsetninger som følge av overgang til IFRS 9	28.828
Skatteeffekt av overgangen	-157
Egenkapital pr. 1.1.20	452.749

► KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2019	2018
Resultat før skattekostnad	33.003.369	29.399.298
Periodens betalte skatt	-5.494.191	-5.589.573
Tap(+)/gevinst(-) ved salg av driftsmidler	0	-1.248.766
Ordinære avskrivninger	1.146.744	1.405.039
Gevinst/tap ved salg/nedskrivning av aksjer	0	-6.638.831
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	85.630	2.667
Årets endring tapsavsetning	-1.790.503	1.591.719
Gaver og/eller overført gavefond	-2.240.416	142.373
Endring i utlån til kunder før spes og uspesifiserte tapsavsetninger	-68.620.130	-62.996.150
Endring i utlån til kredittinstitusjoner med løpetid	-25.428.033	2.684.423
Endring i sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	28.379.635	1.035.612
Endring i andre eiendeler og opptjente inntekter	-171.386	-2.666.983
Endring innskudd fra og gjeld til kunder	164.928.121	49.747.832
Endring i annen gjeld og påløpne kostnader	451.451	-1.102.683
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	124.250.290	5.765.976
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-1.007.959	-6.205.547
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	2.154.855
Utbetaling ved investering i aksjer og andeler i andre foretak	-15.473.358	-20.305.678
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	2.550.257	35.809.913
B Netto likviditetsendring fra investeringsaktiviteter	-13.931.060	11.453.543
Endring i lån fra kredittinstitusjoner	-217.060	29.400.893
Endring gjeld stiftet ved utstedelse verdipapirer	15.002.444	-29.927.534
C Netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter	14.785.384	-526.642
A+B+C Sum endring likvider	125.104.614	16.692.878
Likviditetsbeholdning 01.01.	199.439.923	182.747.044
Likviditetsbeholdning pr 31.12	324.544.537	199.439.923

► UTVIKLING 1990-2019 – NØKKELTALL I 1000 kroner

Pr. 31.12	Drifts-overskudd	Innskudd	Utlån netto	I kasser og andre banker	Verdipapirer	Forvaltningskapital	Fonds	Fonds i % av forvaltning
1990	9.334	293.989	267.193	28.237	40.835	327.943	28.529	8,70
1995	11.577	455.556	426.325	40.459	66.738	542.565	78.762	14,50
2001	16.662	770.703	792.526	63.505	45.193	918.938	138.248	15,00
2002	19.118	875.620	924.606	43.243	50.972	1.037.317	149.370	14,40
2003	17.543	875.364	1.055.919	43.110	59.376	1.175.506	161.414	13,70
2004	18.771	900.104	1.109.315	101.541	64.836	1.293.838	174.211	13,50
2005	23.317	989.775	1.233.176	92.278	75.178	1.420.048	190.327	13,40
2006	22.466	1.126.901	1.412.652	145.768	79.122	1.660.103	211.250	12,70
2007	25.507	1.236.871	1.585.499	172.871	83.679	1.865.878	228.419	12,20
2008	23.643	1.361.008	1.761.173	225.607	78.470	2.093.013	243.836	11,60
2009	23.226	1.441.051	1.913.373	195.265	105.350	2.241.429	259.903	11,60
2010	25.960	1.490.460	1.945.707	273.442	87.126	2.332.280	277.682	11,90
2011	19.143	1.558.114	2.069.316	220.413	94.475	2.417.931	288.574	11,90
2012	21.046	1.711.120	2.307.945	214.913	83.705	2.639.763	301.651	11,40
2013	20.854	1.841.190	2.454.774	156.068	140.869	2.768.904	315.353	11,40
2014	26.756	1.947.968	2.510.563	258.769	93.636	2.883.433	333.029	11,50
2015	19.339	2.071.286	2.602.437	130.258	170.258	2.922.045	344.800	11,80
2016	25.102	2.205.019	2.639.714	212.577	183.521	3.052.969	362.949	11,90
2017	17.334	2.233.296	2.904.847	227.134	204.088	3.358.983	377.356	11,20
2018	23.707	2.283.044	2.966.251	241.143	194.253	3.431.182	401.228	11,70
2019	24.931	2.447.972	3.036.662	391.675	179.194	3.637.100	424.079	11,66

►► REVISORS BERETNING

TIL GENERALFORSAMLINGEN I LILLESANDS SPAREBANK

Til generalforsamlingen i Lillesands Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Lillesands Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig

---

PricewaterhouseCoopers AS, Kystveien 14, NO-4841 Arendal
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

(2)

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 17. februar 2020
PricewaterhouseCoopers AS

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

(3)

Styret

Torkil S. Mogstad Leder
Inger Vollstad Nestleder
Knut Harald Kvifte
Heikki E. Systad
Karin G. Hagen Ansattes rep.

Varamedlemmer

Brit Lauvrak Andersen
Sverre Tønnessen
Niklas Grønning Ansattes rep.

▶▶ GENERALFORSAMLING

Innskytervalgte

Mona S Haldorsen
Bente Sophie Ribe Lauritzen
Merete Moen
Espen Sjølund
Wenche Østby
Ove Cornelius Olsen
Bjørn Mariussen
Petter Aabye
Anders From
Kirsten Vennesland
Odd Nordvoll
Ragnhild H. Thomassen

Varadlemmer

Siv Emanuelsen
Rickard Modalen
Jannicke Ludvigsen
Kristoffer Thomassen

Kommunevalgte

Heidi Mæsel Oftedal
Halvor Rismyhr
Ingebjørg Ribe Rudihagen
Marie Vallesverd Dannevig

Kommunevalgte varamedlemmer

Leiv Per Olsen
Bente Ekra Grimenæs

Valgkomité

Marie Vallesverd Dannevig
Anne Lise Hodne Eriksen
Kari Berntsen

Valgkomité varamedlem

Anders From

Ansattes representanter

Ellen Endresen
Anne Brit Gundersen
Preben Krohn Gunnersen
Anne Lise Hodne Eriksen

Ansattes varamedlemmer

Nils Arne Tveite
Svein Sandåker

▶▶ BYENS BANK

I 168 ÅR

Lillesands Sparebank ble grunnlagt i 1852 med et grunnfond på 273 spesidaler. Direksjonen var bredt sammensatt med sakfører, lensmann, to kjøpmenn, konsul og kirkesanger. Siden har banken utviklet seg i takt med endringene i lokalsamfunnet. Gjennom over 160 år har de fleste i Lillesand hatt sparepenger eller lån i sparebanken. Det lokale næringslivet har hatt stor nytte av en bank som kjenner lokalmarkedet til fingerspissene. I dag er Lillesands Sparebank en moderne bank med et fullverdig tilbud til privat- og bedriftskunder. Samtidig er banken stolt av sin historie, og er fortsatt levende opptatt av å bidra til positiv utvikling i Lillesand!